

Парламент

Энци сакъланган табийгъат эсгертемелени чеклерин белгилерге кереклисин айтхандыла

КЪМР-ни Парламентини президиуму кезулю жыйылыуунда «комитетни сагъатын» чеклеринде депутатла «КЪМР-де энци сакъланган жерлени юсюнден» закон къалай толтурулганын сюзегенди. Кенешчи спикер Татьяна Егорова бардырланды.

Баш докладчы Парламентини Аграр политика, экология, табийгъатны хайырлануу эм жер халла жаны бла комитетини башчысы орунбасары Сафарби Шахапосов этгенди. Бу вопроуну магъаналыгыны юсюнден айта, ол 2017 жыл Россейде Экологияны эмда энци сакъланган жерлени жылчыла белгиленгенни эсгертенди. Дагыда быыйл РФ-ни заповедниклерини системасына жюз жыл толады.

Сафарби Хасанбиевич белгиле этген шартлагъа кере, республикада Федерал эм регион магъаналы энци сакъланган жерлени тизмесинде сегиз кырал заказник (кентликери 149,4 минг гектар), табийгъатны 21 эсгертеме, ботаника бахча (кентлиги 3261,9 минг гектар) бардыла.

Табийгъат заказниклери алтысы озган емюрно 60-70 жылларнда кавказ айыуларыны, жугътурларыны, къаша эчкилени, жаз тауукларыны сакълар мурат бла къуралган эдиле. Кийик жанууарларыны эсгерте алуу жаны бла къырал тийиуленден сора аланы саны кесбегини ачыкъланганды. Алай аны бла бирге тизмеден

доммайла, дууадакъла эм башхала кетерилгенди, заказникле уа аланы сакълар мурат бла къуралгандыла.

Докладчы табийгъат эсгертемелени паспортлары эм аланы сакълануу нызамы болмагъанларына эс бурганды. Андан сора да, республиканы жер-жерли самоуправление органлары кесулеринде энци сакъланган жерле къуралмайдыла.

Парламентни Бюджет, налог эм финанса жаны бла комитетни башчысы орунбасары Сафарби Маремукъов аланы къуралганда излемленни соргъанды. Алай, докладчы анылагъанча, ала жокъдула. Комиссия жыйыл, экология экспертизаны бардырдыгъа, ызы бла уа муниципалитет кесини онууну чыгарып къоярға эркинди.

Озган емюрно 60-70 жылларнда табийгъат эсгертеме тизмесин къуралганда экология экспертизала, илму, аулукъ сакълар жаны бла тийиуле да бардырлангъа эдиле. Бююкнюкде уа ол тизмеден болган бир-бир объекте тизмесинде тарых магъаналыкъларын жаңгидан сюзерге керекди. Аны бла бирге уа бир-бир объекте уа анга къошулмай къалгъандыла, сёз ючюн, Шад-хурей кёл.

Бу сферада болуму игилендириу жаны бла предложениланы сюзе, Сафарби Шахапосов жерлени чеклерин белгилерге эмда аланы къырал кадастры тизмесине кийириге кереклисин чертенди. Ол а законлагъа бу-

зукълукъла этип, бу жерлени хайырланганын жолларын кесерге болушурукъ эди.

Табийгъат байлыкъла эм экология жаны бла министрни къуллугун толтургъан Олег Коноваловну айтханына кере уа, бу объекте тизмесинде Биринчиден а, аланы чеклерин белгилерге керекди. Бу жумушлагъа 15 миллион сом къоратылыкъды, ача, Олег Коноваловну айтханына кере, 2018-2020 жыллада бёлнюкюкдю.

«Къабарты-Малкъар бийикта къырал табийгъат заказник» учрежденианы башчысы Газаланы Хажы-Мурат да белгиледи. Ол айтханыча, бу проблеманы тизмесинде ючюн жууалпы ведомстволарны араларында байламлыкъла къуралырга тийишлиди. КЪМР-ни Парламентини президиуму бу вопроу бла байламлы тийишли эсгертиуени къабыл кёргенди. Ол санда Правительствогъа бийикта эмда келир эки жылны бюджетлеринде кадастр жумушлагъа, энци сакъланган табийгъат жерлени чеклерин белгилеуге ахчаны бёлорге кереклиси айтылганды. Жууалпы министрлерге уа объекте тизмесинде къураларға, къырал экология контролну къатыландырырга белгиленгенди.

Жыйылыгъа башха вопроула да сюзолгенди.

КЪМР-ни Парламентини пресс-службасы.

КЪРМЮЧ

Къабарты-Малкъарда эллиден артыкъ инвестиция проект толтурулады неда хазырланыла турады

«Бююкнюкде Къабарты-Малкъар Республиканы жеринде 50-ден артыкъ улуу инвестиция проект жашауда бардырылады неда къолгъа алынырга хазыр этиле турады. Ала экономиканы торлоуло бёлюмлеринде бла байламлыдыла, ол санда химия промышленность, аш-азыкъ, энергетика, транспорт, связь, эл июлк, туризм бла.

Проектлени битеу багъалары 1 триллион 200 миллиард сомдан асламды. Алагъа кере 13 минг бийик хайырлы ишчи жер къуаргъа мурат этиледи», - деп билдиргенди КЪМР-ни Правительствоуну Председатели Муусуканы Алиев Евровалы бизнесни ассоциациясы майданында СКФО-ну регионларны инвестиция онларны кёрюстюлген заманда.

КЪМР-де промышленностьда улуу инвестиция проектелени араларында бир жылгъа 1,5 минг тонна аш-азыкъ продукция эмда чулгъауу затла чыгарылыкъ «Этана» комплекси (багъасы 990 миллиард сомду), Тырмауазуну тау-байыкъландыруучу комбинатны аягыс юсюне салууну эмда вольфрам-молибден магъаданны къазып башлаууну,

Терекедалмас инструментленени предпритиясын жаңгыртууну, «Севкаврентген-Д» компанияда томографла жарашдырыууну, бир жылгъа 122 минг кубометр газосиликат блокла эмда 40 минг тытыр чыгарылыкъ заводланы белгилерге боллукъду.

Информагентстволаны материалларына кере.

КОНКУРС

Айырмалылагъа – диплома эм саугъала

Окьюу жылны аягында «Жылны устазы» деген конкурсу бардырыу ахшы тереге айланганды. Быйыл аны республиканы кезуиуне оюнч педагог къатышханды. Аланы санында уа Биллэн элли битеулю билим берген школуну башланган классларында окутхан Къудайаланы Индира да барды.

Бу конкеле уа эришюну сагъынылгъан кезуиуу къууанчы халда жабылгъанды. Байрамны хурметли къонакълары уа КЪМР-ни Парламентини председатели Татьяна Егорова, Правительствоуну председатели орунбасары – билим беру, илму эм жаш тёлону ишлери жаны бла министр Нина Емюзова, Граждан обществоуну институтлары бла байламлыкъла эм миллетлени ишлери жаны бла управленийны башчысы Анзор Курашинде, билим беруиуде бла илмуда ишленгенни профсоюзларыны республикалы комитетини председатели Сергей Карныш, эки университетни да ректорлары Юрий Алудюв (КЪМКЪУ) эм Аслан Алаже (КЪМКЪАУ) болгандыла.

Къууанчы жумуш «ВТБ 24» банкны бизде операциялы офисини управлюиши Султан Мисаконун, ОАО «Китан» араны директору Шауаланы Аминатны, «Ростелеком» компанияны келечиси

Марианна Духованы, предприниматель Лёля Дадалини, шахар эм район администрацияларыны башчыларыны туттучулуукъ этиулерини бла бардырылганды. Ахыры 2-чи бетдеди.

ТЮБЕШИУ

Къууаны, ёхтемлену, жангы бийикликке тежеу

Эверестте эки кере ёрлеген, КЪМР-ни Альпинизм, спорт туризм эм къалагъа ёрлеу жаны бла федерациясыны президенти Елмезланы Абдул-Халим бу конкеле Непалдан къайтханды. Ол анда КЪМР-ни халкъ поэти Къууиланы Къайсыны 100-жыллыгына жоралап Мера таугъа (6476 м) чыкъганды. Ата журтунда уа анга жерлешери улуу къууанчыла

тубегендиле – Элбрус районуну администрациясыны мекъамында аны хурметине байрам къурагъандыла. Къууанчы жыйылыгъа районуну алчы адамлары, организациланы, предпритияланы, учреждениланы таматарлары, жер-жерли администрацияланы башчылары, Россейни МЧС-ини Элбрус бийик тау излеу-къутхаруу отрядны келечилери, школаны окуючулары

къатышхандыла. Жолугууну Элбрус районуну администрациясыны таматасы Залиханланы Къаншаубий ачып, алгъыштауу сёледен сора Елмез улугъа эсде къалыкъ саугъала бергенди эмда аны спортда бла жамуауу жашауда жетишимлери юсюнден халарлагъанды. Абдул-Халим жалаанда спортчу тейюлдю, ол Европаны эм бийик тейпеси Элбрусда адамлары жашауларыны кёл кере къутхаргъан инсанды. Жыйырма беш жылны ичинде ол Россейни МЧС-ини Элбрус бийик тау излеу-къутхаруу отрядында ишленгенди, халкъла-аралы къутхаруучуну даражалы атына да тийишли

болганды. Ол 500-ден артыкъ къутхаруу ишге къатышханды. Элбрусну башына 220 кереден артыкъ чыкъганды. Андан сора да, Кавказны башха-башха регионларнда. Алтайда, Гималаиде, Африкада тау тёлпелеге да ёрлегенди. Абдул-Халим кеси уа бу жол чыгыууну Къабарты-Малкъарны битеу халкъына да жоралагъанын билдиргенди. Альпинист энтта кёл тау тёлпелени бойсундураалыгъана да шынады. Алиса ТАРИМ, Элбрус муниципал районуну жер-жерли администрациясыны пресс-службасыны таматасы.

ЭСЕПЛЕ

Ауулукъну мурдору – чыракъланы, эсеплеучю приборланы эм быргъыланы алышындрыу

Къабарты-Малкъарда «Энергоэффективность и развитие энергетики в КБР» деген программа жашауда бардырылады. Кёл болмай аны бла байламлы биринчи кварталда республикада электрокюнчю

алуу эсеплери чыгарылгандыла, деп билдиреди «Advis. by». Алайда да, төрт минг киловатт электрокюнчю, 129 минг кубометр газ эмда 46 минг кубометр суу сакъланганды,

ола уа 10,6 миллион сом болады. Ауулукъну мадарларына республиканы неда муниципалитетлени бюджеттеринден сом да къоратылмагъанды. Ишленни жалчыта да энергоресурсла бла барытхан компанияла тёл-

легендиле. Мадарлары санчына тёрели чыракъланы токуну эч кюйдорген торлюсюне алышындрыу, газны эмда сууну эсеплеучю приборла орнатуу, котельнякыла бла суу быргыла-башха ремонт этиу киргенди.

Форум

Бир бирни жууугъуракъ таныгъан - ол хайырлыды

КЪМР-ни Жамуауу палатасыны Жаш тёлону советини келечилери бу конкеле Ингушетияда бардырылган «Таргим-2017» деген халкъла аралы форумгъа къатышхандыла.

Ол жыл сайын ётеди. Быйыл аны темасы миллет эм битеудуния экономиканы проблемалары эди. Анга политикле, россей эм тыш къыраллы бизнесменле, алилле эм асламлы информация органлары келечилери къатышхандыла.

Сейир билим беруу программалан сора да, форумчулагъа къонакъбайла эскурияла да къурагъан эдиле. Аланы белгилеу «Венчурини» деген кешенеле болган жерге элтгендиле. Къабарты-Малкъарны делегациясыны башчысы Алан

Жилаени оюмуна кере, былай тубешиуле жаш тёлону бирикдирген эм андан ары ол байламлыкъланы кючлеге себеплик этген ахшы башламчылыкдыла.

Жилаени оюмуна кере, былай тубешиуле жаш тёлону бирикдирген эм андан ары ол байламлыкъланы кючлеге себеплик этген ахшы башламчылыкдыла.

КЪМР-ни Жамуауу палатасыны Жаш тёлону советини пресса арасы.

Славян жазууну кюню кёл миллетлени келечилерин бирге жыйганды 2 бет	Жашауну терен анылагъан, тюзлюкню излеген, кертиге татынган къалам къарындашым 3 бет	Милицияны подполковниги 3 бет	«Дарманла бла багъу-уға психологияны онларын да тири къошабыз» 4 бет	Къудуретибизни аламатылыгы - назмулада эм видеокилпиде 4 бет
--	---	----------------------------------	---	---

Айырмалылагда – дипломла эм саугъала

Ахыры. Аллы 1-чи бетдеди. Жыйылганланы алларында селеше, Татьяна Борисовна Парламентни депутатлары атындан конкурсу регион этапны бошалганы бла педагоглары алгышылап, аны

генди. Педагогпага уа, окуу жылны ахыры болганында да кырамай, ала анда кеслерни профессионалдыклары тийишлисича ачыклаганлары ючюн ыспас этгенди. Школ- ол ачык системады, аны бла байламлык жорют-

кырал даражалы кезиуне кыатышырык устазга жетишим тежегенди. Бу усталыкты сайлаганла бюгонлюкде жалаңда билимликлери бла чекленей, сабийлени оюмларын айтырга, сагыш эгерге, жууаплыкты сезерге юйретирге да борчул болганын чертип, ала педагогиканы артепеден келген ахышы терелерине кертичлей да кыалганын белгилегенди. Нина Гузеровна уа быый эришиуге жалаңда тиширула кыатышханларын айта, аллай командалада эр кишилени кюрюрге да сойгени билдир-

устазбыз Индира Сафаровна уа аланы Аминат Хусейновна кыолундан алганды. Хычуун жумушну кезиунде конкурсда ким хорлаганы

да белгили болганды. Ол Нальчикни экинчи номерли лицейни инглиз тилден устаз Куна Бетроввады. Аны уа Татьяна Егорова, Нина Гузеровна, Марианна Дохова алгышылап, саугъалагандыла. Огарыда белгиленгенча, «Жылны устазы-2017» эришуну республика даражалы кезиунде биринчилики алгъан а аны битеурросей кезиуне кыатышырыкды. Быый ол

кюз артында Армавир шахарда бардырыллыкты. Ташлы-Таладан «Инар» жыр кыауу, Аушигерден педагоглары хору, башха-баш-

МОКЪАЛАНЫ Зухура.
Суратланы ХОЛАПАНЫ Марзият алганды.

ДАТА Славян жазыуну кюню кеп миллетлени келечилерин бирге жыйганды

Тюнене, Славян жазыуну эмда культураны кюнуне жораланып, Нальчикни Тенпеу залында уллу байрам болганды. Мында Май, Прохладна районланы келечилери кылдан усталаны ишлерин, бурун заманладан кыалган юй адырланы кермиюнчюн кыурагандыла. Столлада уа берекле, татлы гыржынла, башха ашарыкыла да кеп эдиле. Миллет кийимле кийген жашла бла кызыла, абаданла да жастыкыла бла бир бирлерин тюрпюй ойнагандыла, аркыан тартып да эришгендиле.

Жыйылганланы байрам бла КЪМР-ни Жазыучуларыны союзуну правленини председатели Беппайланы Муталип, орусуланы «Веч» маданият арасыны башчысы Анатолий Канунников эмда дин кыулукучу Константин Осипов да алгышылагандыла. Беппай улу бу кеп халкыны байрамы болганын чертип айтханды. Белгили жазыучу Михаил Шолоховну, поэт Иосиф Бродскийни тууган кониери да бу кюнуге тюрпюйлерин эсертгенди.

Россейде жюзден артык миллет жашайды. Ма аладан чыккыган фахмулу позтле, жазыучулар бир бирибизни да эсибиздедиле. Бизни деменгили Ата журтубуз, Россейибиз, жашасын, жашасын! - дегенди ол. Константин Осипов а славян жазыу башха миллетлени да харфлыкларыны мурдору болганын чертгенди.

-Мен бусагъатда конференциядан келеме. Биз терели славян окуула бардыра эдик. Ала кеп жылланы ичинде кыурагандыла. Жыйылды, славян тилин айнатырга керекби, дегенлей турабыз. Бюгон а бу байрамны белгилешлени, чыгып селешгенлени ал-

ДАПХАТЛАНЫ Люба.
Суратланы автор алганды.

Ветеран организацияла

Къачан да, кыайсы белюмге да - ал сатырга

Бу кюнде Къашхатауну маданият юйине район ветеранлары кеп санда жыйылган эдиле. Ала организациалары кыураганды 30-жылгытын кыуанчы халда белгилегенди.

Юбилей ишле Улуу Ата журт урушун кезиунде жолгандыла ишленген эсертмеге голпе салыудан башлангандыла. Алага Черек району администрациясыны башчысы Муртазаны Борис да кыатышханды. Ол, ветеранланы алгышылап, отуз жылны ичинде районда кюню биринчи кыураганды, кеси да республикада алчыны санында болганын чертип айтханды.

- Хар бириги да району айнатырга уллу кыайын салганысыз. Урушдан сора жылда, кечгончюлюкден кыайтханда да, социал объекте ишленгени, производствуну аягы кыю-

не салганысыз. Есоп келген жаш тюрпюй юйретуу жаны бла кюн сайын бардырган ишигини мурнасы уа артыкда уллу. Сиз бизни ышынгылы чигинибизисиз, болушукчуларыбысыз. Сизни сынауугузу, оюмларыбыз, кемчиликтерибиизни жашырмай, тура этгени-

ги, бирде уа тюз сөгкенигиз да бизни ишибизге уллу себепки этедиле, - деп, ол тамалага жорек ырызлыгын билдиргенди. Андан сора ол Бзынгында ветеран совети председатели Атопаны Срафиле, бабугенде организациасыны башчысы

Башийланы Дугу эмда Аушигерни ветеран кымылдууну келечиси Жираслан Черкесов жаш тюрпюй адеп-кылыкыга эмда патриот ниетде юйретуге тири кыатышханлары ючюн Черек району администрациясыны сыйлы грамоталары бла саугаланганын билдирип, аланы илерине бергенди. Жер-жерли самоуправление советни грамоталары уа Аушигерни ветеран советини президиуну члени Намжудин Каров, Огары Малклардан Заммаланы Харун эмда Къашхатаудан Хоханланы Маскут тийишли болгандыла.

Организацианы ишини, айныуу юсюнден аны башчысы Чеченланы Георгий тынгылы айтханды. Ол кеси да Бетераланы битеурросей жаманат организациасыны президиуну сыйлы грамотасы бла саугаланганды. Аллай айырган белгиге дагыда кеп ветеран тийишли болганды. Къашхатауну окуучулары уа огурулу керушлерин жыр, тельсе, назмула бла да алгышылагандыла.

М. АДИЛОВА

Магъананы тема

«Къагъанакылагда тансык болуп, ючюнчю, тюртюнчю сабий тапханланы саны иги да эссенди»

-Валентина Борисовна, мындан иги да алгъа белгилени саны тууганыдан эсе аслам болуп, ол шарт жарыштанала турганды, бусагъатда ол жаны бла хал кыалайды?

-2010 жылдан бери тууганла келден-кеп бола барганын айталыкыма. Биз ол кезиуне ичинде 3,5 минден аслам сабийге шагъатлык кыагытла бергенбиз. Тенгледирюр ючюн:1997 жылдан 2007 жылга дери - 2,5 мингине.

Билемисиз не зат кыуандырады? Арт жылда бир-бир тиширула сабийлери иги да уллу болгандан сора, къагъанакылагда кыарарга тансык болуп, дагыда ана болурга таукулленди. Алай бла дуния жарыгын экинчи, ючюнчю, тюртюнчю сабий да кереди. Арт бир неча жылны ичинде тууган балчыклары эли процентни ма аллайдыла. Актыбалык болмагъанлай сабий тапханланы саны уа азайганын белгилерге сюеме.

-Арт жылда эгизле теркер тууганларын эслибиз. -Ол алады, бир анда бир жолга эки, юк къагъанакы тууган кезиуле керти окуна кеп болгандыла. Сэз ючюн, 2010 жылда эки эгиз балачыкыладан отуз экиси тууганды, юк тапханла уа жок эдиле. 2014 жылда уа эли терт сабий эгизле эдиле. Эки ана уа ючюшер окуна тапхандыла. Бюгонлюкде уа онеки эгиз туулганды, ючюсюн тапхан а бир болганды.

-Сабийлени кеп тууганлары ана капитал бла байламлы болу?

-Ол, керти окуна, юйорню институтун кючуге уллу себепки этгенди. Аны хайырындан кепле ырыскы кыолайларын бир кесек игилендиргенди. Кыагъанакыны кебейгенлени сылтауларындан бирине аны санарга болукуду.

Дагыда бир шарт кыуандырады: нехксыз тууганла азайгандыла. 2008 жылда аллайланы саны 13 процент

Бу кюнде мен ЗАГС-ны Нальчик шахарда белюмоню тамгасы Валентина Шериевага тюрпюй, кеп затны юсюнден ушак эттениме. Аны бла окуучуланы да шагырей эгерге сюеме.

болгъан эсе, 2012 жылдан бери он процентден тюрпюй.

-Сэзюс, сабийге ат атау да жууаплы жумушду. РФ-ни Кырал Думасыны депутатлары окуна аны кыайтысын кергенди. Бусагъатда ата-анала артыкда кеп кыаллай атланы сайлайдыла? -Дамир, Алхан, Иман, кызычкылага -Асмина, София, Самира эмда Алина. Бизде да бардыла сабийлерине кишиде да болмагъан атла атарга сойгенле: кызычкылага - Фрея, Эльгина, Элиф, Миллинка, Урэд, Нозанин, жашчыкылага уа -Арег, Антонио, Рауль, Багдад, Бебарс, Гектар, Тибард. Эки ат бергенде да тюрпюйде: Шамиль-Джамболат, Эсма-Нур, Мирра-Медина, Изабель-Синтин, Дишана-Бэлла, Эмир-Али, Темир-Солтан.

-Жаны юйорле уа арт заманлада кеп кыурамыдыла? -2010-2016 жылланы алып айтханда, иги да азайгандыла. Былтыр аланы саны, аны аллында жыл бла тенгледиргенде, 199 керге аз эди.

-Аны не бла анылагырга болукуду? -Токъсанынчы жылда са-

бийле бек аз тууганларын барыбыз да билебиз. Ма аланы юйор кыурау заманлары биз башында айтхан жылга тюрпюйде.

-Киеулюкени бла келинликлени жыл санлары уа кыалай бирди?

-Эр кишиле юйдегили 25-ден 34 жылларына дери заманы ичинде боладыла. Аллайла 57-ден процентни тутадыла. Кызыла уа эрге 18-ден 24 жылларына дери заманы ичинде бардыла, ол да 47-48 процентни тутады. 18 жыллары жеттинчи юйдегили болурга тюрпюйленени саны да азайганды. Жашланы араларында ала жок окунадыла.

Башха-башха миллетли жашланы бла кызыланы араларында бир юйор кыурагана уа аслам болгандыла. Ал жылда ала жыйырма процентни туткан эсе, 2017 жылны 1-чи кварталына 32 процентге жетгенди.

Биринчи январьдан башлап жангы юйорлени саны 336 болганды. Алай былайда белгилерге тийишли кереме, тоиланы асламысы жый кезиуде эмда кюз артында, жангы жылга жууук заманлада этиледиле. Кыуанчыра дагыда бир шарт: кыагъанакы эмда актыбалык болмагъан сабийлери болган юйорлени араларында айырылганына иги да азайгандыла.

Чачырындан сора бир ышкыдан, бир-эки айдан чачыгана да бардыла. Анга да кырамай, бир бири анылап жашаган, сабийлери кеп болган адепли юйорлени саны да аз тюрпюйде. Сен кесинг да кересе аны жыл сайын байрамланы кезиулеринде. Алага эхтемленирча кыаллай бир юйор келеди!

Ушакны ХОЛАПАНЫ Марзият бардырганды.

Эски сурат
Билген табылып
Къаллыкъ эсе уа...

Бу суратны мен юйор архив-
биде тапханлы ай чаклы болады.
Ол озган ёмюрню 30-чу жылда
рында алынганды. Сол жанында
отурган Кудайлоны. Сеит мени
корт инаным атосады. Аны кесин
1937 жылда кулакка деп тутуп
алып кеткен эдиле. Андан сора
юйору аны бир да кермегенди.

ТАПАССАНЛАНЫ
Аминат.

«Дарманла бла багъыузгъа психологияны
онгларын да тири къошабыз»

Акылбалыкъ болмагъанланы арала-
рында кеп иш бардырылады. Жарсыгъа,
алкоголизм бла наркомания бусагъа да
кең жайылган аурууадыла. Аладан
жаландя специалистени болушуклары
бла къутулургъа болуукду. КъМР-ни Сау-
лыкъ сакълау министрствосуу Нальчикде
«Наркология диспансер» къырал бюджет
учреждениада,насыпха, аллай специалст-
ле бардыла.

-Тамара, бусагъата бизни республикада
акылбалыкъ болмагъанланы араларында
наркотикке бла болум къалаиды?
-Осаллай къалады деге болуукъма. Жар-
сыгъа, аллай заманда организм наркотиккеге
терк юйренеди. Ата-анала сабийлерини къы-
лыкларына эс бурургъа керекдиле. Ол оку-
гъа эс бурмай башлайды, ёторюк айтыргъа,
агъдан атери урларда ён болады, кёлери
къызардыла, тили да ити айланмады, ашдан
да айрылады. Дагында гитчелени нёгерлери
китле болганларын да билрге тиийшиди.

Ала къуру дарманла бла угъай, гипноз
бла багъыуу да программасын жетишим-
ли жайырандыла. Психологлар да мында
бек магъналыдыла, артыкъда иш акыл-
балыкъ болмагъанлага жеткенде. Ёююн
бизни ушакъ ёнерибиз Наркодиспансерде
амбулатория амал бла багъыуу арасында
социал иш жаны бла специалист Курданлы
Мухаматдини къызы Тамарады.

Дарманла бла багъыуу бла чекленмей, пси-
хология болушук беригеуе да аслам эс бу-
рулады. къуру сабийлеге угъай, ата-аналада
да. Былтыр бизден аллай себеплик излеп 327
адам келген эди, аладан 148-си акылбалыкъ
болмагъанла эдиле. Арада «Саулыклу жашау
халны сайлама» деген лекторий ишлейди.
2016 жылда анда онеш лекция окулганды.
«Тотюнню кый» деген ат бла «ётерек стол»

Ушакъны ХОЛАЛАНЫ
Марзият бардыргъанды.
Суратны автор алгъанды.

БАЙРАМ
Лячнккяачыла чакърадыла
26 майда 11:00 сагъада Нальчкини ип-
пордамуна Лячнккяач къуралгандыны жыл-
гызын белгилеридиле. Ол кен анда байрамга
жораланганды ат чариле бардырылдыкыла.
Аладан биринчи кюблеге атапалды ан аны
сагъасы 250 мингге жетеди.

АЧЫКЪ ЭДСР
Къудуретибизни аламатлыгы - назмулада эм видеоклипде

Быйыл Россейде Экологияны
жылчыла бардырылады. Анга
жораланып Быйлым элде орта
школку окъучулары, уста-
лары, сабий сада жюрюген
къызыклары, жашчыклары
да къатышып, байрам къура-
лганды. Аны сагъынылган
макхемени тамата юйрету-
чюсю Афрашюкъланы Залина
бардыргъанды. Ол эм алгъа
сёзюн Къайысны къудуретни
тамашалыгына аталгъан на-
змурлары бла башлагъанды.

Бизни корр.

бузмагъа кереклисин белгиле-
генди. Андан сора жашчыкыла,
къызчыкыла назмула айтханды-
ла, жырлагъандыла. Тобешу

АКЦИЯ
Тюрлю-тюрлю амалла бла жамауатны эсин тартхандыла

«Марш парков» Россейде бла
къошуу къыраллада табыгъатны
эчни сакланган жерлери-
не тулушлуукъ этуе жерге,
бардырылган халкъла аралы
акцияды. Аны магъанасы эчни
тиреле бла байламлы про-
бемаларга власть органланы,
журналистлени, бизнеси эм
саулай да жамауатны эсин бура-
дыла. Андан сора да, практика
жайыла болушукъ берирге,
табыгъат эм маданийт бай-
лыкларыбыз бла жерлешле-
рибиз ёхтемленирча ётерге.

Аслам эс заповедник орнал-
гъан районларга бурулганды.
Окмуучула эачно халда аны
бла шакъуёрейленгендиле,
анда ёген битимлени, жашагъа
ан жануарларны юслеринден
да халары болгъандыла.

Эсерти
Къауданни
кюйдогъан хаталыгы

Жаз башы келгенде бла жер-
жерледе от тошор деген кюр-
къу ёстюнда улуу болды. Кир-
чкелени, къызылны кюйдогъоу
туру, тиийши жоруукъланы сансыз
эту игилеге келтирик тойлоду.

БИЛДИРУ
Саутланы къыралгъа бергенге - нохтабау

Миллет гвардияны Къабаты-Малкъарда Управ-
ленийсны лицензия-аркилик беруе жаны бла
орасы КъМР-ни Правительствосуу 2014 жылда 9
сентябрде къыбыл кёрюлген бергиме тиийши-
ликде саутланы, чачдыруучу затланы, окуланы
сатыу-алуу бла байламлы аманчыкланы тох-
татыр мурат бла законлагъа бузуклыкъ этилип
асорылган саутланы къыралгъа сатып алуу
Андан ары бардырылганын эсгертеди.
Саутлары къыралгъа берген инсан уголовный
жуапдан эркин этилгенди, аны аты жашырын
къауданни белгилерчады.

Table with 3 columns: Саутту аты, Ахча саугъа (сомлада), and numerical values. Lists various types of weapons and their prices.

2015 жылда республиканы инсанлары 46 саутту келтиргендиле. Алгъа 170 минг 320 сом төлен-
генди. Былтыр а 54 сауттуу къыралгъа кыайтарылгандыла 212 минг 630 сом берилгенди.

УЧРЕДИТЕЛЪЕ: КЪАБАРТЫ-МАЛКЪАР РЕСПУБЛИКАНЫ ПАРЛАМЕНТИ БЛА ПРАВИТЕЛЬСТВОСУ
Contains contact information for the newspaper 'Zaman', including phone numbers, addresses, and subscription rates.